

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000555

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: №61 від 12.02.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Афанасьєв Андрій Валерійович

2. Andrii V. Afanasyev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 014

Назва наукової спеціальності: Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Середня освіта (фізична культура)

Дата захисту: 10-01-2024

Спеціальність за освітою: Фізична культура і спорт

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 43

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.09, 77.03.05

Тема дисертації:

1. Формування здоров'язберезувальної компетентності учнів старшої школи у процесі інтерактивного навчання фізичної культури
2. Formation of health-preserving competence of high school students in the process of interactive physical education

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячено проблемі підвищення ефективності фізичного виховання старшокласників, зокрема, теоретично обґрунтовано розроблено та експериментально перевірено методику формування здоров'язберезувальної компетентності учнів старшої школи у процесі інтерактивного навчання фізичної культури. Шкільна система фізичного виховання спрямована на підвищення рухового потенціалу та розширення рухового досвіду учнів шляхом цілеспрямованого залучення до різних форм фізкультурно-оздоровчої діяльності. Виклики сучасності вимагають упровадження нових підходів до навчання фізичної культури, заснованих на ідеях гуманістичної, особистісно орієнтованої педагогіки, педагогіки співробітництва та розвивального навчання. Це зумовлює застосування активних методів

фізичного виховання, що дозволяють урахувати інтереси та схильності школярів, максимально реалізувати їх можливості відповідно до індивідуальних особливостей та здібностей. Сьогодні зберігається тенденція до зниження показників здоров'я учнівської молоді з віком, крім цього виклики сучасності, зокрема пандемія коронавірусу, карантинні обмеження значно погіршили здоров'я та обмежили рухову активність школярів через онлайн-навчання; повномасштабне російське вторгнення у нашу державу на деякий час зупинило освітній процес, підвищило рівень стресу, погіршило ментальне здоров'я, спровокувало психічні розлади та появу нових соматичних захворювань у дітей та молоді. Тому піклування про здоров'я старшокласників, підвищення їх здатності і бажання до збереження здоров'я є важливою складовою освітнього процесу. У цьому аспекті важливим завданням фізичного виховання є формування здоров'язбережувальної компетентності учнів старшої школи. Здоров'язбережувальна компетентність визначається як інтегральна риса особистості, що проявляється в здоров'язбережувальній позиції, здатності реалізувати здоров'язбережувальну діяльність і поведінку, виходячи з усвідомлених і засвоєних норм, принципів та світогляду. За компетентнісного навчання освітній процес ґрунтується на активній і творчій взаємодії учасників та орієнтований на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості в умовах ефективної комунікації [40]. Інтерактивне навчання дає змогу досягти високої активності учнів, передбачає практичне застосування здобутих знань та особистого досвіду. Інтерактивне навчання фізичної культури дозволяє комплексно застосувати словесні, наочні та практичні методи у сполученні з природним середовищем. Доцільність застосування інтерактивних методів і технологій у різних формах фізичного виховання у старшій школі обґрунтовується віковими особливостями психічного розвитку та педагогічними завданнями навчання фізичної культури старших підлітків. Вивчення суб'єктивних даних учнів старшої школи щодо інтересів і потреб у контексті здоров'язбереження за допомогою анкетування підтвердило їх загальною позитивну мотивацію збереження здоров'я, зокрема, відмічено наявність потреби та інтересу до знань про здоров'я та рухової активності. Встановлено, що кожен п'ятий хлопець та кожна сьома дівчина старшого шкільного віку свідомо не дотримуються правил здорового способу життя. Однак більшість старших учнів розуміють позитивний вплив фізичних вправ, відчувають потребу у руховій активності, проявляють інтерес до отримання знань про збереження здоров'я, майже третина учнів займаються фізичними вправами у позаурочних формах організації фізичного виховання. Для хлопців найбільш пріоритетними є мотиви, пов'язані з фізичним удосконаленням, тоді як у дівчат переважають здебільшого оздоровчі мотиви. Опитування вчителів фізичної культури щодо реального стану проблеми формування здоров'язбережувальної компетентності старшокласників у процесі фізичного виховання засвідчило, що особливості організації освітнього процесу з учнями старшого шкільного віку, на відміну від молодших учнів, ґрунтуються на початку прояву фізичної та психологічної зрілості, самостійності у діяльності, сформованому ставленні до навчання. Рівень соматичного здоров'я та рухової підготовленості об'єктивно відображає сформованість здоров'язбережувальної компетентності. Дослідження цього показника в учнів старшої школи продемонструвало, що інтегральний показник соматичного здоров'я хлопців 10 та 11 класу в середньому складає відповідно $3,4 \pm 2,1$ бала та $4,7 \pm 1,5$ бала, дівчат 10 та 11 класу - відповідно $5,2 \pm 1,9$ бала та $5,5 \pm 3,5$ бала, що за шкалою Г. Апанасенка відповідає рівню нижчому за середній. З'ясовано, що більше половини обстежених учнів старшої школи знаходяться поза межами безпечного рівня соматичного здоров'я.

2. The dissertation study is devoted to the problem of increasing the effectiveness of physical education of high school students, in particular, the method of forming the health-preserving competence of high school students in the process of interactive training of physical education is theoretically grounded and experimentally verified. The school system of physical education is aimed at increasing the motor potential and expanding the motor experience of students through purposeful involvement in various forms of physical culture and health activities. Modern challenges require the introduction of new approaches to teaching physical culture, based on the ideas of humanistic, person-oriented pedagogy, pedagogy of cooperation and developmental education. This presupposes the use of active methods of physical education, which allow taking into account the interests and inclinations of schoolchildren, maximally realizing their opportunities in accordance with individual characteristics and abilities. Today, there is a tendency for the health indicators of school youth to decrease with age, in addition to this,

modern challenges, in particular the coronavirus pandemic, quarantine restrictions have significantly worsened health and limited the motor activity of schoolchildren due to online learning; the full-scale Russian invasion of our country stopped education for a while, increased the level of stress, worsened mental health, provoked significant mental disorders and the appearance of new somatic diseases in children and young people. Therefore, taking care of the health of high school students, increasing their ability and desire to maintain health is an important component of the educational process. In this aspect, an important task of physical education is the formation of health care competence of high school students. At the same time, health-preserving competence is defined as an integral trait of the individual, manifested in a health-preserving position, the ability to implement health-preserving activities and behavior, based on realized and learned norms, principles and worldview. Under competency-based training, the educational process is based on active and creative interaction of participants and is focused on realizing the cognitive interests and needs of the individual in conditions of effective communication. Interactive learning makes it possible to achieve high student activity, involves practical application of acquired knowledge and personal experience. Interactive teaching of physical culture allows to apply verbal, visual and practical methods in a complex manner in combination with the natural environment. The expediency of using interactive methods and technologies in various forms of physical education in high school is justified by the age-specific features of mental development and the pedagogical tasks of teaching physical culture of older teenagers. The study of subjective data of high school students regarding interests and needs in the context of health care using a questionnaire confirmed their generally positive motivation for health care, in particular, the presence of a need and interest in knowledge about health and physical activity was noted. It was established that one in five boys and one in seven girls of high school age deliberately do not follow the rules of a healthy lifestyle. However, the majority of older students understand the positive impact of physical exercises, feel the need for physical activity, show interest in acquiring knowledge about health preservation, almost a third of students engage in physical exercises in extracurricular forms of physical education organization. For boys, motivations related to physical improvement are the most important, while for girls, health motivations prevail. The survey of physical culture teachers regarding the real state of the problem of the formation of health-preserving competence of high school students in the process of physical education proved that the peculiarities of the organization of the assessment process with high school students, unlike younger students, are based on the beginning of the manifestation of physical and psychological maturity, independence in activities, formed attitude to learning. The level of somatic health and motor fitness objectively reflects the formation of health-preserving competence. The study of this indicator among high school students showed that the integral index of somatic health of boys of the 10th and 11th grades is on average 3.4 ± 2.1 points and 4.7 ± 1.5 points, respectively, of girls of the 10th and 11th grades 5.2 ± 1.9 points and 5.5 ± 3.5 points, which according to the scale of N. Apanasenko corresponds to a level lower than average. It was found that more than half of the examined high school students are outside the safe level of somatic health.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Liakhova N., Cheng Peng, Kotov S., Afanasiev A., Sirenko V., Vasylichuk H., Samolenko T. (2022). Individual rate of motor activity as a criterion for assessment of students' physical health. *Acta Balneologica*, 3(169), P. 252-257. doi: 10.36740/ABAL202203109. <https://actabalneologica.eu/03-2022/>
- 2. Афанасьев А. В. Возможности застосування інтерактивних методів у процесі навчання фізичної культури старшокласників. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2021. Вип. 2 (130). С. 16-18. doi: 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.2(130).03
- 3. Радзівський В. П., Афанасьев А.В. Використання інтерактивного навчання фізичної культури у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності учнів старшої школи. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 3К(162). С. 337-343. doi: 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3К(162).70
- 4. Афанасьев А. В. Моделювання процесу формування здоров'язбережувальної компетентності школярів на основі інтерактивного навчання фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт)*. 2023. Вип. 9(169). С. 19-22. doi: 10.31392/NPU-nc.series15.2023.9(169).03
- 5. Афанасьев А. Перспективи інтерактивного навчання фізичної культури учнів старшої школи. *Theoretical and scientific bases of development of scientific thought. Матеріали V Міжнародної наукової конференції з нових тенденцій у науці та освіті, 16-19 лютого 2021 р. Рим, Італія, 2021. С. 367-369. URL: <https://isg-konf.com> (Дата звернення: 30.11.2023). doi: 10.46299/isg.2021.i.v*
- 6. Афанасьев А. В., Потьомкіна І.Г. Інтерактивне навчання фізичної культури в аспекті формування здоров'язбережувальної компетентності учнів старшої школи. *Фізичне виховання в рідній школі*. 2021. №4(133). С. 44-47.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тимошенко Олексій Валерійович

2. Oleksii V. Tymoshenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5310-4941

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nLIU2WgAAAAJ>; Scopus Author ID: 57216390841; Scopus Author ID: 57216396079; Researcher ID: AAK-3881-2020

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Носко Микола Олексійович

2. Mykola O. Nosko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9903-9164

Додаткова інформація: [https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56880089100;](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56880089100)

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/C-6263-2017>

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т.

Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чопик Роман Володимирович

2. Roman V. Choryuk

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1749-775X

Додаткова інформація: [https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57711786900;](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57711786900)

<https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAI-3930-2021>

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені

Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дьоміна Жанна Геннадіївна
2. Zhanna G. Domina

Кваліфікація: к.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8315-6590

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=ru6bm_wAAAAJ;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216396079>

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Арефьев Валерій Георгійович
2. Valerii H. Arefiev

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0567-8331

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Eb5jZQUAAAAJ>; Scopus Author ID: 57216394028; ResearcherID: HGB-9785-2022

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Архипов Олександр Анатолійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Архипов Олександр Анатолійович

